

Mala stilska radionica

(Radni listovi za dodatnu nastavu na maternjem jeziku u osnovnoj školi)

Obično učini neobičnim

Jednu običnu, svakodnevnu misao rasporedi u stihove.
Zatim izvrši male izmjene: Promijeni padežni oblik, ili rod ili broj, ili vrijeme zbivanja...

Primjer:

- Osam je sati. Pred školom, u dvorištu, ne zvone više koraci i ne čuju se dječiji glasovi.
Počela je nastava.
- Rasporedi u stihove:
 - izvrši male izmjene:

Osam
je sati.
Pred školom
u dvorištu,
ne zvone
više koraci
i ne čuju se
dječiji glasovi.
Počela
je nastava.

Osam
sati je
u dvorištu
pred školom
korak
više ne zvoni
ne čuje se
glas dječiji
nastava
počela je

Zadatak: Izdvoji izmijenjene pojedinosti i unesi ih u tabelu:

Osam je sati	pred školom u dvorištu	koraci	ne zvone	ne čuju se	glasovi	počela je nastava

dvojezično - zweisprachig

Mitten drin

Schreibe ein Wort in die Mitte der Zeile – mehrmals untereinander.
Links und rechts in den Zeilen kannst du das Wort in Sätze kleiden.

Schema:

...Wort...
...Wort...
...Wort...
...Wort...

Bespiel:

...die Zukunft **ohne** Augen...
...sie hungern **ohne** Freude...
...die Tage **ohne** Licht...
...die Kriege **ohne** Sinn...
...das Leben **ohne** Sterben...

U središtu

Istu riječ ispiši nekoliko puta jednu ispod druge u sredini reda!
Lijevo i desno joj možeš dodavati druge riječi i tako svaku od njih
uvesti u rečenicu!

Šema:

...riječ...
...riječ...
...riječ...
...riječ...

Primjer:

...dani **bez** svjetla...
...zivot **bez** umiranja...
...noć **bez** boje...
...strah **bez** očiju...
...duga **bez** kraja...

Kolaž

Sastavi malu kolaž - priču od istaknutih riječi iz datog teksta!
 Možes se poslužiti i drugim riječima iz bajke!
 Riječima možeš promijeniti oblik!

Nekad davno živjela u jednoj kolibici jedna starica. Ova nesrećna žena iz dana u dan tugovaše što nema poroda. I tako jednom, u trenutku usamljenosti i očajanja, uzme ona jedno jaje, uvije ga u krpe i pažljivo skloni u neki **kutak** svoje kolibice. Svakog jutra **sa zebnjom** je pratila šta će se dogoditi, ali se na jajetu nije pokazivala nikakva promjena. Najzad, jednoga dana kad je zabrinuto otrčala da vidi šta je s jajetom, nađe jaje **razbijeno**, a pored ljuske bebicu, koja joj je već pružala ručice. Sirota žena, sva luda od sreće, zagrlila dijete i nazvala ga "moje dijete". Ona ga je njegovala i hranila s toliko **nježnosti** da je već za godinu dana ono i govorilo i hodalo, baš kao odrastao čovjek. Međutim, ostalo je malo kao što se i rodilo. Staričino oduševljenje **s vremenom** postade toliko da počeo da vjeruje kako će joj dijete jednoga **dana** postati neki velmoža, možda čak kralj. Sa ovim uvjerenjem, koje je bilo samo plod njene mašte, ona predloži svom djetetu da ode lično kralju i da ga izazove na dvoboj. Patuljak je plakao i molio da ga ne baca u ovakva iskušenja, ali pošto je majka to toliko želela, nije mogao ništa drugo nego da poslušati. Čim ga **izvedoše** pred kralja, on mu dobaci svoj izazov. Kada kralj **ugleda** jednog patuljka, prezirivo **se osmijehnu** i, kao prvo, zatraži od patuljka da podigne **kamen** težak pedeset kilograma. Siromah patuljak dođe svojoj majci i potuži se. Ona mu reče: - Ako kralj može da podigne taj kamen, moći ćeš i ti. I tako, kralju pođe za rukom da podigne kamen. Začudo, to isto učini i patuljak. Posle toga odmjeravahu snage i na druge **načine**, ali sve što bi uradio kralj, učinio bi i patuljak bez ikakvih poteškoća. Kralj se sada toliko ozlojedi vidjevši kako ne može da pobjedi jednog jednog patuljka, te izdade naređenje: ko od njih dvojice ne uspije da izgradi palatu za jednu jedinu **noć**, biće osuđen na smrt. Sav **užasnut** i uplakan, dođe patuljak opet **svojoj** majci da je obavijesti **o novoj** nevolji, ali ga ona ohrabri uvjeravajući ga da će sve biti dobro. I doista, već sutradan majka i sin osvanuše u velelepnoj palati, koja postoji i dandanas. Veoma iznenađen ovim **prizorom**, kralj sada posla slugu da potraže neke vrlo tvrde plodove jednog drveta, pa da podijele megdan gađajući se njima. Ovaj posljednji okršaj odigrao se pred dvorskim velikodostojnicima, koji zaprepasčeni, vidješe kako se **plod** koji je **hitnuo** kralj u paramparčad razbi o patuljkovu glavu, a da ovome to nije nimalo **naudilo**. Pošto kralj dade časnu riječ da će dopustiti da i patuljak s njime učini to isto, sada nije mogao da odustane, te patuljak u dva udarca razbi kralju lobanju, a velmože ga proglasiše za novog vladara i gospodara. Od toga **časa** starica nestade, i niko nikada više nije čuo ništa o njoj.

(KAKO JE PATULJAK POSTAO CAR, meksička bajka)

Evo istaknutih riječi:

sa zebnjom, kutak, razbijeno, nježnosti, s vremenom, dana, ugleda, izvedoše, se osmijehnu, kamen, načine, noć, užasnut, svojoj, o novoj, prizorom, hitnuo, plod, nudilo, časa

Primjer:

sa zebnjom dana se osmijehnu...

Nastavi tako sam! Pročitaj zatim i meksičku bajku u cjelini!

Dvije vježbe

- **Osmisliti besmisao**

Napiši nesto besmisleno!
Izmisli novu riječ!
Pusti riječi da zazvone, da se slože!

Primjer:

zivne zavne zovne zuvne
da se slože da se sliže da se slaže da se služe
da se družu i da kruže ispod ruže
pisao misao brisao kisao kisnuo vrisnuo
pisnuo svisnuo...

Pokušaj sada sam! Lako, polako!

- **Isti početak**

Svaki red započni istim riječima.
Završna rečenica neka bude drugačija.

Primjer:

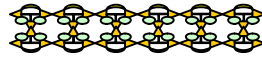
Ja znam, ja sam još mlad
Ja znam, još puno toga ne razumijem.
Ja znam, da je nebo daleko.
Ja znam, sve prolazi.
Ja znam, radost je moja kuća .
Ja znam, ...
Ja znam, ...

Kako to, da me niko ne vidi.

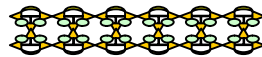
Za korak dalje – za riječ više

Zapisivanje počinješ jednom riječju!
 Svaki novi red dobije jednu riječ više!
 Kad misao više ne može da stane u jedan red, počinješ da je skraćuješ!
 Svaki novi red gubi po jednu riječ!
 poslednji red je isti kao i prvi – samo jedna riječ!

Primjer:

dan
 slavna slika
 disanje na slamku
 počinje padati krupna kiša
 možeš slagati vrijeme u kockice
 ispričati priču dugačku kao ulica straha
 pokupiti tvrde mrvice sa stola poslije davnog ručka
 u kasno doba prekopati cijeli cvijetnjak ispod ćoravog prozora
 ispremještali smo juče sve riječi iz bakine prve zaboravljene priče
 zvonilo je dugo jesenje podne u obećanom ukusu jabuke
 kroz vrevu moje ulice prošle su prve laste
 digni visoko svoju malu ruku srećo
 blagost udahnuta boji vrelog sna
 pokloni se sjenko vremena
 na putu vode
 ste bili
 svi

Pokušaj sada sam!

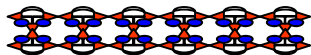
© aralfá 2002

Lančani niz

- Pred tobom je prazan list. Uzmi olovku i zapiši ono što ti prvo padne na pamet. Ne razmišljaj o tome kako će to izgledati, niti o tome da li će imati smisla... Jednostavno...**zapisuj** misao... sliku...zvuk...sve što vidiš, čuješ, osjetiš i čega se sjetiš....
- Kad si pronašao čitav niz riječi, vrati se ponovo na svaku od njih! Svaku riječ **uvrsti** u rečenicu! Kako? Opet ne trebaš mnogo da razmišljaš! Misao ne mora da zvuči logično!
- Kad si sročio priličan niz rečenica, vrati se ponovo na svaku od njih! Pročitaj ih, popravi, dopuni, **poveži!** A zatim pokušaj da ih po smislu međusobno povežeš! Pronađi u tu svrhu nove neke riječi. U tome ti mogu pomoći i neke nove rečenice!

Primjer:

- Zapiši riječi

list sjaj zid grad debeo prozor

- Oblikuj rečenice

List: Blijedim **listom** zvoni pod na vratima.
 Sjaj: Svila **sjajno** šušti pod sjenkom drveta.
 Zid: Okačene sjenke na **zidovima** su vesele.
 Grad: Ulica **grada** se proteže.
 Debeo: **Debelim** hladom zvoni šuma.
 Glad: **Gladna** lica nose sjećanje sjenkom.
 Prozor: **Prozor** vidi daljinu.

- Poveži rečenice!

Pod blijedim **listom** zvoni na vratima. Svila **sjajno** šušti pod sjenkom drveta. **Zidom** okačene sjenke se vesele. Ulica se protegla **gradom**. **Debelim** hladom zvoni šuma. **Gladnog** lica nosi sjećanje sjenku. Iza **prozora** vijuga daljina.

© aralfa 2002

Završi priču

Zadat je početak jedne priče.
 Tvoja drugarica, ili tvoj drug, ili tvoja učiteljica priču nisu završili.
 Ti si uvjeren da priču možeš privesti kraju!
 Početak priče možeš potražiti i u knjizi, a njezin kraj ćeš zatim domisliti sam.

Evo jednog početka:

Zakasnila Mina u školu.
 – Opet kasniš – prekori je učiteljica.
 – Opet me prevario sat – pravda se djevojčica.
 – Kako opet? – znatiželjno pita učiteljica.
 Mina tužno spusti glavu i zamoli da sjedne.
 ...
 Ispričaj priču do kraja!
 ...Ili sebi pronađi neki bolji početak!

Pomoćna pitanja:

Da li je djeci smiješno što Mina kasni?
 Čemu se djeca mogu smijati?
 O čemu Mina razmišlja?
 Kakv je Minin budilnik?
 Da li je on stvaran?
 Ima li Mina mamu?
 Šta kaše Minina najbolja drugarica sa kojom sjedi.
 Šta je učiteljica obećala?
 ...
 Proširi listu pitanja... Možda će ti to olakšati pričanje!
 Pitanja možeš postaviti i drugu!
 Njegovi odgovori će dopuniti tvoju priču.

© aralfa 2002

Izmijeni priču!

Priča

Bila jednom jedna ledena priča.
 Niko je nije htio poslušati do kraja.
 Većini ljudi bi od nje
 već na samom početku prozeblo srce.
 A kad srce ozebe, razum stane.
 Čitanje tada postaje besmisleno.
 Bilo je i onih ljudi koji nisu imali vremena.
 Oni su čuli za priču o ledenoj priči.
 Ali nisu znali kada da je čitaju.
 Danju bi samo radili.
 Noću su im se od umora oči sklapale same.
 Ko zna?
 Možda su u snu čitali ledenu priču.
 Danju nisu imali vremena da se sjete sna.

F.A.

Postoji i priča o toploj priči! Ti je sigurno znaš!

Ona počinje ovako:

Bila jednom jedna topla priča.
 Svi su je rado uvijek slušali....

...Nastavi dalje sam....

Ove će ti riječi pomoći:

zaspati, radosna, ustajala, u snu, topla, grijala, blagi,
 vjetar, lišće, prepričava, misli trepere, svileni klupko, kotrlja, djeca,
 ostavlja, kao trag, nekuda odlaze, zanjiše, priča, svakoga dana

© aralfa 2002

Srebrio Srebren srebro

Srebren srebrim srebrene srebrokaze
 Srebrene srpove
 Srebrenski smet
 Svoju srmu srebrnu
 Svoju strunu sačuvanu
 Srebrenovo sasječeno srebrilo se srebrilo
 Sunce, se srebrenski smiješi
 Srebrenim svatovima srebrit će se
 sva sunca
 srebrnasto,
 sva snoviđenja
 srca

Učenički rad

Učenik Srebren poigrao se riječima i napisao pjesmu.

I učenik Zlatan hoće da se igra riječima.

Pomozi mu da napiše „zlatnu“ pjesmu“!

Evo i nekoliko pomoćnih riječi:

zrake, svijet, sjenke, izvedrene, visove, zrači, vodi, prati, jutro,
 rose, kose, pjenasto, vragolasto, sna, buđenja...

Pjesma treba da se zove:

Zlatio Zlatan zlato....

Viel spaß!

Tri zadatka

▪ 1.

Jednostavan tekst proširi:

Nebo je sivo.
Pada kiša.
Sve je mokro.
Pusto je.
Ja sam tužan
kao dan.

Posluži se riječima:

i, oblačno, sitna, i, hladno, i tiho, baš...ovaj

▪ 2.

Ne znaš zašto Alisa danas nije u školi.
Pokušaj pronaći 5 mogućih razloga.
Upotrijebi navedene izraze
u rečenicama:

*Biće da je...
Pretpostavljam da....
Moguće da je....
Čini mi se kao da....
Ne znam da li ...*

▪ 3.

Kako se osjećaš danas?

- dobro, divno, čudesno?
- umoran/umorna, usamljen/usamljena, tužan/tužna?

Odaberi riječ i napiši malu priču.

Primjer: **dobro**

*Dobro je biti dobar.
Tada si drag. I vole te. Dobro je sunce.
I voda. Dobro putuje. Dobro je plavo.*

© aralfa 2002

30 slova abecede: Aa Bb Cc Čč Ćć Dd Dždž Đđ Ee Ff Gg Hh Ii Jj
Kk Ll Llj Mm Nn Nnj Oo Pp Rr Ss Šš Tt Uu Vv Zz Žž

Zadatak:

Svakom **slovu abecede dopiši riječ** ili cijelu rečenicu ovako:

- Aa: Ako opet dođe, biće veselo.
 Bb: Baka je ozdravila.
 Cc: Cvijet se smije.
 Čč: Čudno čudo.
 Ćć: Ćup je u ćošku.
 Dd: Dobar budi, dugo ćeš živjeti.
 Dž: Džep je prazan.
 Đđ: đak, đavo, đon, riđ, đeram...
 Ee: Eh kad bi sve bilo lako...
 Ff: Fenjeru se nadaj.
 Gg: Grad gradio u oblake.
 Hh: Hladno je u priči.
 Ii: Ima li svitanje boju?
 Jj: Jesen šapuće u granama.
 Kk: Koga oblak sanja?
 Ll: List lagani lastavica.
 Llj: ljulja, ljubav, ljuljaška...
 Mm: Mene muči moja muka.
 Nn: Nije Nela našla vrela.
 Nnj: Njoj je dosta i malo.
 Oo: Ostavi se ohola kola.
 Pp: Prosto plaho pregori!
 Rr: Rasti rosi radostan.
 Ss: Slaži srca slast.
 Šš: Šuti da ne lažeš.
 Tt: Tavan tuge.
 Uu: U zoru ustaju trave.
 Vv: Vedra vasiona
 Zz: Zdravo zdravlje!
 Žž: Željo, žetvo!

